

ART

Un retaule a canvi d'un hospital: una joia del Gòtic català torna a casa

El Museu de Granollers exposa 10 taules dels Vergós guardades al MNAC

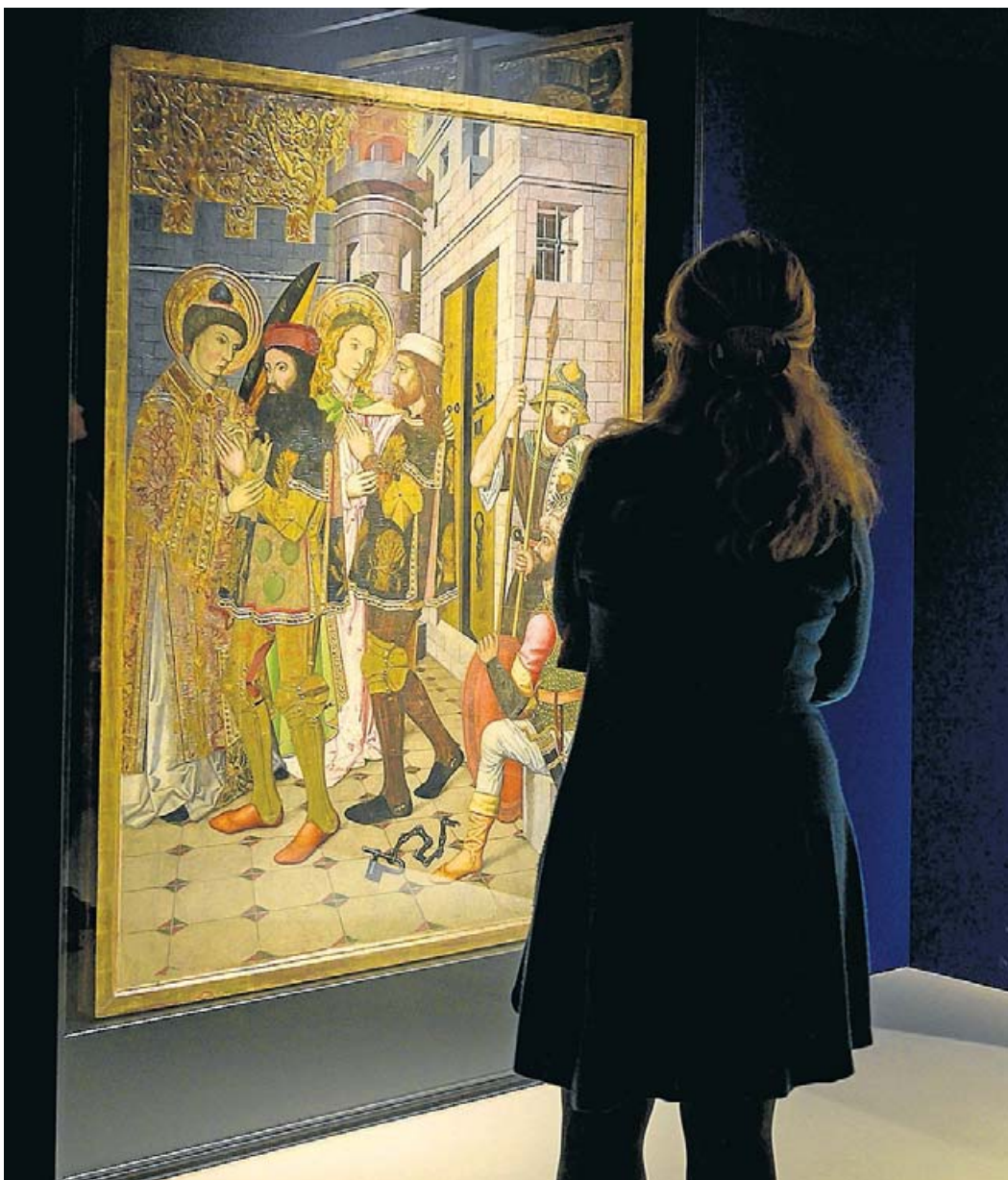
ANTONI RIBAS TUR
GRANOLLERS

El director del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), Pepe Serra, sol dir que li preocupen més les exposicions i la recerca que es fa amb les obres d'art que no pas qui n'és el propietari. La política del MNAC de fer dipòsits a altres museus com el de Manresa i Sitges va donar bons fruits i torna a fer-ho ara al Museu de Granollers, que exposa 10 de les 13 taules conservades del retaule de sant Esteve que van sortir de la ciutat el 1917 i que estaven emmagatzemades al MNAC. És important que les pintures, obra del taller de la família Vergós, es puguin tornar a veure a la ciutat d'origen, i també ho és el fet que fossin venudes per construir un hospital asil, en el context del ràpid creixement de Granollers durant les primeres dècades del segle XX. Com diu el comissari de la mostra, l'historiador Jordi Planas Maresma, quan es va vendre el retaule de sant Esteve Granollers estava en el procés de canvi "de vila a ciutat". "Entre el 1900 i el 1930, Granollers va passar de 6.755 habitants a 12.699. És a dir, gairebé va duplicar la població i es va convertir en un dels 20 municipis més grans de Catalunya", explica Planas.

El creixement de Granollers en aquell moment va estar relacionat amb la industrialització de la ciutat i es va consolidar al voltant de la indústria tèxtil. Tot i que el retaule de sant Esteve ja havia estat substituït al segle XVIII per un retaule barroc, el taller dels Vergós era considerat un dels més importants del seu temps, així que prendre la decisió de vendre'l no va ser gens fàcil. Com explica la historiadora Cinta Cantarell al catàleg, el retaule s'havia exposat a Barcelona els anys 1867, 1877 i 1902, i la seva qualitat ja havia cridat l'atenció dels estudiosos i col·leccionistes. Per això les negociacions van ser "llargues i intenses" i el preu va ser excepcional: 125.000 pessetes. "De les compres d'art que va portar a terme l'Ajuntament de Barcelona en aquelles dates va ser la que va sumar un import més alt, que va exigir l'aprovació d'un pressupost extraordinari", explica Cantarell.

Unes negociacions complicades

Les negociacions entre la Junta de Museus i el rector de la parròquia de Granollers es van prolongar tres anys, entre el 1914 i el 1917. L'operació va estar a punt de fracassar en l'últim moment per un greu conflicte que es va desfermar entre les parts: "A l'acte de la firma de la venda del retaule, l'octubre del 1917, no hi havia

Una de les taules dels Vergós exposades al Museu de Granollers. TONI TORRILLAS / MUSEU DE GRANOLLERS

Arrelament El 1917, les institucions vallesanes van oposar-se a la sortida del retaule

assistit ningú de Granollers, ni el rector ni cap representant de la junta constructora del nou hospital ni cap representant de l'Ajuntament, de manera que el govern municipal se'n van assabentar per la premsa", explica Cantarell. Hi havia el bisbe de Barcelona, els representants de la Junta de Museus i membres de l'Ajuntament de Barcelona. Per això, les institucions del Vallès van acordar "oposar-se a la sortida del retaule de Granollers". Tot i així, si no l'haguessin venut el retaule s'hauria perdut, ja que l'església va ser cremada durant la Guerra Civil.

Al l'Ajuntament de Granollers no es van enfadar només perquè no els haguessin convocat a la firma de la venda, sinó també perquè no s'havia respectat una clàusula inicial que feia referència a les rendes per mantenir l'hospital (50.000 pessetes). I no va ser l'últim entrebanc perquè l'operació arribés a bon port: la Junta de Beneficència de Barcelona va enviar una carta a l'alcalde de Barcelona per informar-lo que per culminar la venda era necessària la se-

va autorització si les taules eren propietat de la junta de l'hospital. "Amb l'exposició hem volgut donar una lectura del retaule arrelada al territori i hem recollit la lectura que està relacionada amb el Gòtic tardà, el seu període i el taller que el va elaborar", subratlla la directora del Museu de Granollers, Glòria Fusté. "Hem fet una exposició de ciutat", afegeix. La mostra ha tingut molt bona acollida i, malgrat l'horari reduït i que hagi estat tancada a l'agost, ha rebut 3.200 visitants des que va obrir, al març. L'exposició estarà oberta fins al 22 de març del 2020.

Als compartiments del retaule de sant Esteve hi ha representats quatre profetes, set escenes de la vida i la glòria del sant i un *Calvari*. Segons la reconstrucció que va fer l'historiador Francesc Ruiz, les tres taules amb escenes de la Passió formaven part del bancal, i el mateix Ruiz creu que es van perdre dues taules més amb escenes de la vida i el martiri del sant i una tercera amb una quarta escena de la Passió de Crist. ■

Les meduses d'*Aurelia 1+Hz* / *proto viva generator*. COL·LECCIÓ BEEP

La col·lecció Beep d'art electrònic es consolida com un referent a Linz

A.R.T.
BARCELONA

La col·lecció Beep d'art electrònic té les arrels a Reus, però cada vegada està obtenint més ressò internacional: va ser la col·lecció convidada a la Biennal d'imatge en moviment de Frankfurt i a partir de dijous és, per segon any consecutiu, la col·lecció convidada del festival Ars Electronica, la cita anual més important pel que fa al *media art* i l'art més experimental. L'Ars Electronica se celebra a Linz (Àustria) i arriba a la 40a edició. En aquesta ocasió la col·lecció Beep hi presentarà set obres, sis de les quals es mostren per primera vegada. Entre aquestes crida l'atenció una de les últimes adquisicions de la col·lecció, una instal·lació sonora i interactiva controlada per una comunitat de meduses, obra de l'artista eslovena Robertina Sebanic i titulada *Aurelia 1+Hz* / *proto viva generator*. Precisament aquest treball posa damunt la taula el concepte de bioart, com diu el director de la col·lecció Beep, Vicente Matallana, i "qüestiona el paper de l'ésser humà al planeta i la seva relació amb l'entorn, tant el pròxim com el llunyà". També planteja quins són els requisits per col·leccionar i conservar una obra d'art realitzada amb matèria viva.

Una altra particularitat de la nova participació de la col·lecció Beep, impulsada pel Grup Ticnova, és que hi mostrarà tres produccions pròpies fruit de la col·laboració amb el centre barceloní de producció i recerca Hangar, que va seleccionar tres artistes emergents: l'alemany Kenneth Dow, l'argentiní Patricio Rivera i el duet format per la colombiana Lina Bautista i el mexicà Ivan Paz. La nova edició de l'Ars Electronica serà la més àmplia de la història del festival i concentrarà durant cinc dies més de 500 exposicions, tallers i esdeveniments del sector. ■